

Mšeno

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Mělník

Nadmořská výška: 358 m n. m.

Počet obyvatel: 1 404

Adresa URL: www.mseno.cz

Okres: Mělník

GPS souřadnice: 50.437857N, 14.632685E

První pís. zmínka: 1306 (718 let)

PSČ: 277 35

Historie obce Mšeno

Přesný počátek či původ Mšena není přesně znám, avšak četné nálezy svědčí o tom, že mšenská náhorní plošina byla osídlena již v dobách pradávných. Slovanský lid přišel do těchto míst pravděpodobně v 5.-6. století n. l. a zakládal zde svá hradiště. Jednalo se především o kultury zemědělského lidu, nejčastěji únětickou, a kulturu popelnicových polí, jejichž vykopávky lze dodnes nalézt u Vrbodolu, v okolí Stránky, Kaniny, Hradská a Mšena.

Název Mšeno (německy Wemschen) pravděpodobně pochází od krajinného znaku okolí - mechových porostů, tedy nejspíš místa, kde hojně vyrůstal nebo se často využíval mech, například při stavbě chalup. Za nejstarší osídlenou část Mšena lze považovat s největší pravděpodobností část obce nazvanou „Podolec“, ale i původní mšenskou tvrz, která stávala na skále nad rybníčkem „Blížka“.

Tato tvrz existovala už ve 12.-13. století. Byla několikrát zničena a obnovena, definitivně pak zanikla v první polovině 16. století.

První podklad o historii Mšena pochází z roku 1080, kdy zde byla vystavěna kaple sv. Václava. Mříž z této kaple, s letopočtem a nápisem, byla pak použita při stavbě původního chrámu sv. Martina v roce 1384, jehož věž (ač prošla mnoha přestavbami) je dodnes dominantou okolí. První písemnou zmínkou o Mšeně je darovací listina Václava III., krále českého a polského, z roku 1306, ve které král daruje ves Mšeno Hynku Berkovi z Dubé. Tento vůdce českého panstva a nejvyšší purkrabí český a po něm i jeho syn Hynek důsledně rozvíjeli své državy, a tak v oblasti Doks, Dubé, Bělé a Mšena byl patrný značný hospodářský rozkvět. Po smrti Hynka Berky staršího se císař Karel IV. domáhal daru zpět a směnil Mšeno s Hynkem mladším. Tak se Mšeno vrátilo na čas do královského majetku a mělo již charakter městečka s farním kostelem. Když se válkami v letech 1360-1365 Karel IV. zadlužil, mšenští poddaní mu přispěli do prázdné královské pokladny 50 kopami pražských grošů. Jako odměnu za tento příspěvek udělil Karel IV. dne 18. ledna 1367 Mšenu privilegium bezplatného užívání lesů a pozemků v okolí, a to i těch, které byly kdysi Mšenu odebrány biskupem mindenským a dány jiřskému klášteru. V této listině se poprvé o Mšeně mluví jako o městečku (oppidum). Vedle toho svědčí pro charakter Mšena jako města i okolnost, že mělo již vedle dědičného rychtáře (šulce) i svou měšťanskou samosprávu, purkmistra a konšely. Z dob husitských se dochovalo jen velmi málo písemných památek, jelikož většina z nich zanikla při pozdějších požárech. Významným dokladem husitského hnutí ve Mšeně je stavba husitského kostelíka sv. Jana v letech 1398-1415 vedle katolického chrámu sv. Martina. V roce 1421 se husitům vzdal bez boje Mělník, téhož roku oblehli Kokořín, pobořili jej a taktéž vypálili mšenskou tvrz nad Blížkou. „Zlatého věku“ dosahuje Mšeno v 16. století, kdy mu byla udělena různá privilegia. V roce 1620 Mšeno připadlo císařské komoře. Ta je prodala Adamovi z Valdštejna a ten dále

známému Albrechtovi z Valdštejna. Nastala přísná vymáhání dávek a daní, vrchnost byla bezcitná, mnozí z poddaných utekli, ostatní upadli v bídu, nastalo období dluhů. K pohromám přispěla i protireformace, násilná rekatolizace městečka a okolí. Za třicetileté války se česká země otevřela cizím vojskům a nastalo drancování a plenění, loupení a vraždění. Táhl tudy Sasové a několikrát Švédové. Na Mšensku přežila zhruba polovina obyvatelstva...

Po válce se rozloha mšenského velkostatku, nyní již Mšeno-Lobeč, zvětšila. Tento patřil od roku 1654 rodu Věžníků (do r. 1765). Vrchnost sáhla k utužení roboty a městečku byla odpírána některá privilegia. Nové robotní povinnosti vyčerpávaly městečko, které se jen pomalu zotavovalo po válkách. A tu v roce 1670 zachvátil Mšeno obrovský požár, padlo při něm přes 40 domů, kostel, fara, radnice i škola, shořela i privilegia. V dalších desetiletích byl setrvalý stav - útlak ze strany vrchnosti, církve i státu - pověstná doba temna. Přesto se město pomalu vzmáhalo, v roce 1766 vykoupilo od vrchnosti dvůr Romanov i s polnostmi a v letech 1770-1771 se obec mšenská konečně vymanila z dluhů.

A ledy pomalu praskaly - toleranční patent z roku 1781 byl radostně přivítán, stejně jako jiná opatření osvíceného císaře Josefa II., miláčka lidu. V tomto století ale také značně přibýlo v kraji německého obyvatelstva a úřady začaly provádět systematickou germanizaci. V té době se české národní povědomí udržovalo především v písních a pohádkách. Ve Mšeně vzniklo v roce 1804 české ochotnické divadlo, jedno z prvních v Čechách. Mšenu byl v této době také povolen krajským úřadem v Mladé Boleslavi regulovaný magistrát III. třídy. To přineslo městečku na jedné straně pokrok a pořádek ve správě, na druhé straně však začala doba nejtvrdší germanizace. V 19. století se vztahy mezi městem a velkostatkem pomalu uvolňovaly, až byly zcela rozvázány prohlášením konstituce a zrušením roboty v roce 1848.

